herpy

GEKKOER

Carrot-tail viper gecko

Hemidactylus imbricatus

Hemidactylus imbricatus er en lille, stribet ørkengekko fra det sydlige Pakistan med en tyk, gulerodsformet hale, der er dens fedtlager. Den lever skjult på tør jord om dagen og jager om natten, kræver kun et lille terrarie og kan holdes sammen i par eller små grupper.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Teratolepis fasciata* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-10 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Halvørken**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 30 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**20-25 °C**
Luftfugtighed	**40-50 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis, 1 han med flere hunner eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**10-12 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**60-80 dage** ved 24-27 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført på CITES-listerne eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-papirer ved køb, salg eller indførsel. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav om passende pasning. IUCN vurderer arten som ikke truet (LC), men oplysningerne om dens vilde bestande er sparsomme.

Om arten

Hemidactylus imbricatus er let at genkende på halen. Den er kort, tyk og tilspidset som en gulerod eller en roe, og den er dækket af store, tagstensformede skæl, hvoraf nogle sidder som små plader på oversiden. Artsnavnet *imbricatus* henviser til de tagstensagtigt overlappende skæl på ryggen og især på halen. De kølede skæl minder om skællene hos visse hugorme. Halen er et fedtlager som hos mange ørkengekkoer, og en fyldig hale viser, at dyret er i god foderstand.

Tegningen består af beige og sorte længdestriber fra nakken til halerod, som med jævne mellemrum brydes af hvide pletter. Pletterne løber sammen til lyse tværbånd. Kroppen er lidt fladtrykt, benene er lange og slanke, og dyret bliver omkring 7-10 cm inklusive hale. Hannerne har præanalporer og tydelige hemipenis-poser ved halens rod, så kønnet er let at se.

Arten blev beskrevet i 1853 under navnet *Homonota fasciata* og hed fra 1869 *Teratolepis fasciata* i knap 140 år. I 2008 blev slægten *Teratolepis* slået sammen med *Hemidactylus*. Det gamle artsnavn var da optaget af en anden *Hemidactylus*, og arten fik derfor det nye navn *Hemidactylus imbricatus*. Du vil stadig se det gamle navn i mange pasningsvejledninger og hos forhandlere.

Dyrene er stille og forholdsvis fredelige over for artsfæller. Arten er samlevende, så hanner og hunner kan gå sammen, og den egner sig til begyndere. Den er dog ikke til at tage op hver dag. Som mange gekkoer kan den smide halen, og den vokser ikke altid ud i samme form igen.

Udbredelse og levested

Hemidactylus imbricatus er kun sikkert kendt fra det sydlige Pakistan, især provinsen Sindh og området ved Indusfloden og dens delta. Den findes bl.a. ved en gravplads mellem byerne Gharo og Mirpur Sakro nær Karachi. Iran er desuden angivet, men forekomsten er usikker.

Tidligere er også Indien og Sri Lanka angivet, bl.a. typelokaliteten Jalna i Maharashtra samt Assam og Khasi Hills. Fundene fra Indien og Sri Lanka er sandsynligvis fejlagtige og kan dreje sig om den nærtstående *Hemidactylus albofasciatus*. Gekkoen er kendt fra få dyr, så udbredelsen er dårligt afgrænset, og kortet viser kun Pakistan.

> **Oprindelig udbredelse:** Pakistan.

LEVESTED

Hemidactylus imbricatus sidder om dagen i skjul på tør, løs jord og bruger sandsynligvis også mure af mursten. Den deler levested med flere andre gekkoer, bl.a. *Eublepharis macularius* og flere arter af slægten *Hemidactylus*.

Landskabet er lavland med tør, løs bund, sten og menneskeskabte skjul. Klimaet i Sindh er varmt og tørt; temperatur og fugtighed på selve levestedet kendes ikke. Om dagen gemmer dyrene sig i sprækker og under sten, og de jager i skumringen og om natten.

Pasning

TERRARIET

Til et par eller en han med to hunner rækker et terrarie på 40 × 30 × 30 cm (længde × bredde × højde). Målene kan også vendes, så terrariet er 30 cm langt og 40 cm dybt. Til en til to dyr kan 20 × 20 × 20 cm gå, men det er knebent, og et større terrarie giver både mere stabile temperaturer og bedre plads til flere skjul. Har du tre til seks dyr, bør terrariet være mindst 30 × 30 × 30 cm, og jo flere dyr, desto større.

Hemidactylus imbricatus er mest en bundbeboer, men den klatrer gerne på ru overflader. Bak en ru bagvæg af fx kork eller stenplader til, og læg lave sten, korkrør og stykker af korkbark ud som skjul både på den varme og den kolde side. Ungerne kan kravle på glas, så luk alle sprækker.

Som bund bruges 2-3 cm fint sand, gerne en ørkenblanding til krybdyr. Dyrene graver, så tunge sten og skiferplader skal stå på terrariets bund og ikke oven på sandet, ellers kan de falde ned over dyrene. Giv terrariet en ventilation, så det tørrer igen få timer efter sprøjtning.

TEMPERATUR

Dagtemperaturen i terrariet ligger på 25-30 °C. Angivelserne svinger fra 25-30 °C om sommeren til 24-29 °C med et varmt sted på omkring 35 °C. Lav derfor et varmt område på 32-35 °C, målt på overfladen med et infrarødt termometer, med en varmemåtte eller en lille varmepære styret af en termostat. Dyret skal kunne vælge mellem varmt og køligt, og skjulene skal ligge begge steder.

Om natten må temperaturen falde til 20-25 °C. Det svarer til et fald på 3-5 °C, eller ned til omkring 20 °C. Hold dig til den lune ende af skalaen, hvis dyrene er unge eller drægtige. I en vinterpause på to til tre måneder kan temperaturen i terrariet få lov at falde 5-10 °C i takt med stuetemperaturen, og lyset kortes ned. Det stimulerer avlen. Mål med et digitalt termometer, og læg ikke varmekilder, der kan brænde dyret, på bunden.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Hemidactylus imbricatus kommer fra et tørt område og klarer sig bedst med en forholdsvis lav luftfugtighed på omkring 40-50 %. Sprøjt terrariet let med vand to til tre gange om ugen om aftenen, så der sidder dråber på væggene og skjulene. Dyrene slikker dem i sig. Angivelserne svinger fra hver anden dag til mindst to til tre gange om ugen, så sæt rytmen efter, hvor hurtigt dit terrarie tørrer.

Bunden skal være tør, og der må ikke stå vand i bunden. Det er ikke nødvendigt med en vandskål, hvis du sprøjter jævnligt, men en lille og lav skål gør ikke skade. Lav et fugtigt skjul af fx en lille boks med fugtig sphagnum eller kokosmuld. Her kan dyrene hudskifte, drikke og lægge æg. Brug et hygrometer, så du er sikker på, at fugtigheden ikke ligger over 50 % i længere tid.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Hemidactylus imbricatus er aktiv i skumringen og om natten og kræver ikke særligt lys. UVB er ikke nødvendigt. Giv i stedet dyrene kalk med D3-vitamin gennem foderet. Vil du alligevel give et svagt UVB-lys, så vælg et rør til skyggedyr over den ene halvdel af terrariet, og sørg for rigeligt med mørke skjul.

Hav lyset eller varmelampen tændt omkring 12 timer om dagen om sommeren. I vinterpausen kan dagslængden kortes ned til 8-10 timer i to til tre måneder. Brug et tænd-sluk-ur. Om natten skal der være mørkt eller kun svag varme uden lys.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Hemidactylus imbricatus er insektæder. Giv voksne dyr levende insekter en til to gange om ugen: mellemstore fårekyllinger, små dubia-kakerlakker, voksmøllarver og enkelte hjemmefårekyllinger. Insekterne bør ikke være længere end afstanden mellem dyrets øjne. Dyrene er glubske og kan tage ret store byttedyr, og nogle tager foderet fra en pincet. Det er dog bedst at lade dem jage selv, så længe du kan se, at alle får nok.

Foderinsekterne skal selv have fået godt foder, inden de serveres, og pudres med kalk og af og til med et multivitaminpulver. Brug kalk med D3-vitamin, hvis dyrene ikke har UVB. Dyr med en tyk, pæn hale er i god foderstand. En tynd hale betyder, at dyret skal have mere eller bedre foder.

Unge dyr skal fodres hyppigere. Ungerne får mindre insekter hver anden til tredje dag, fx små fårekyllinger, springhaler, ovnfisk og små voksmøllarver. Det kan være en udfordring, hvis du ikke selv avler foderdyr, fordi ungerne er meget små.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hemidactylus imbricatus er stille og rolig og kan med tiden blive vant til håndtering, men den er et dyr, man kigger på. Den kan smide halen, hvis den bliver bange eller klemt, så tag aldrig fat i halen, og lad dyret kravle fra hånd til hånd i korte stunder. Nye dyr skal have et par uger i fred, før du håndterer dem.

Arten er nataktiv og kommer frem, når det begynder at skumre. Når dyrene er vant til terrariet, ses de også om dagen, men de er så kun lidt aktive. Hold terrariet i en stue, hvor der ikke er megen larm om natten.

I modsætning til mange gekkoer er arten snarere samlevende. Hanner og hunner kan holdes sammen uden problemer, og en han og to hunner kan gå sammen hele året. Om flere hanner kan gå i samme terrarie på længere sigt, er ikke kendt. Start derfor med et par eller en han og to hunner, og hold øje med bid, tabte haler og dyr, der trækker sig. Skil dyrene ad, hvis der er uro eller en svagere bliver holdt væk fra foderet.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet kan ses tidligt. Hannerne har præanalporer foran kloakken, som hunnerne mangler, og ved en alder af to til tre måneder kan en erfaren holder med en god lup skelne kønnene. Hos voksne hanner er hemipenis-poserne ved halens rod tydelige.

Dyrene kan blive kønsmodne ved omkring 10 måneder, men det er bedst at vente med at sætte dyrene sammen, til de er omkring et år gamle. Vent også, til hunnen er udvokset og i god foderstand med en fyldig hale.

PARRING

Avl lykkes let i fangenskab. En vinterpause på to til tre måneder med kortere dage og lidt køligere temperatur, eller en gradvis forlængelse af dagslængden om sommeren, sætter gang i parringen. Dyrene kan gå sammen året rundt, og i det tilfælde sker parringen uden at man behøver at gribe ind.

Ved parringen bider hannen hunnen let i nakken, og man kan se små bidmærker bagefter. Det er normalt, men hold øje med, at hunnen ikke bliver jaget. Giv hunnen rigeligt med kalk og insekter i hele sæsonen, fordi hvert kuld trækker på hendes kalkreserver, og tag hende ud af avl, hvis hun taber sig. *Hemidactylus imbricatus* er en flittig æglægger, så hunnen skal følges tæt.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen er drægtig i omkring 30 dage og lægger derefter to æg ad gangen. Hunnen kan lægge hver anden til tredje uge i sæsonen, men antallet af kuld om året kendes ikke præcist.

Æggene graves ned i løst sand eller lægges i et fugtigt skjul. Hunnen vælger ofte samme sted gang på gang, så det kan betale sig at vide, hvor den plads er. Grav æggene forsigtigt fri, og flyt dem til en inkubator uden at vende dem.

Læs mere: Inkubation af æg

INKUBATION

Æggene lægges i sand eller et andet substrat i en lille boks i en inkubator. Hold sandet let fugtigt langs kanten og temperaturen på 26,5 °C om dagen og 24,5 °C om natten. Det giver et næsten ligeligt kønsforhold. Brug derfor 24-27 °C, og vend ikke æggene, når du flytter dem.

Ved de temperaturer klækker æggene efter omkring 60-80 dage. Hvordan temperatur og fugtighed påvirker kønnet, kendes ikke nærmere, så hold dig til tallene ovenfor. Æg, der falder sammen eller bliver misfarvede, er som regel døde, men lad dem ligge, til du er sikker.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne ligner forældrene i miniature og skifter hud første gang inden for et døgn efter klækningen. Lad dem blive i inkubatoren, indtil de har skiftet hud. Flyt dem derefter til små bokse, fx fårekyllingebokse, med et tyndt lag sand og et stykke kork som skjul. Sprøjt dem let hver anden dag, så de kan drikke.

Giv dem de mindste foderdyr hver anden til tredje dag: nyklækkede fårekyllinger, springhaler, ovnfisk og små voksmøllarver, pudret med kalk. Unger, der er opdrættet sammen, kan godt vokse op i samme boks, men del dem, hvis nogle bliver bidt eller sakker bagud i væksten. Ungerne kan kravle på glas, så luk bokse og terrarier omhyggeligt.

Sundhed og typiske fejl

Rådene her gælder små ørkengekkoer generelt. Typiske fejl hos *Hemidactylus imbricatus* er:

- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos avlshunner og ungdyr. Det kan give bløde kæber, krumme lemmer og rystelser. Pudr alle foderinsekter, og giv gerne insekterne et godt foder, inden de går til gekkoen.
- For høj fugtighed og for våd bund, som giver hudproblemer og svamp. Terrariet skal tørre op få timer efter sprøjtning.
- Hudrester, der sidder fast på tæer og halespids. Giv et fugtigt skjul, og løsn resterne forsigtigt med lunkent vand.
- Tabt hale. Den vokser ikke altid ud i samme form, og dyret mister sit fedtlager.
- Underernæring og for lidt vand. En tynd hale og en indfalden krop viser, at dyret skal have mere og bedre foder.
- Slagsmål og stress, hvis dyrene bor for trangt. Skil dem ad ved bid og uro.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller ser slap ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.